

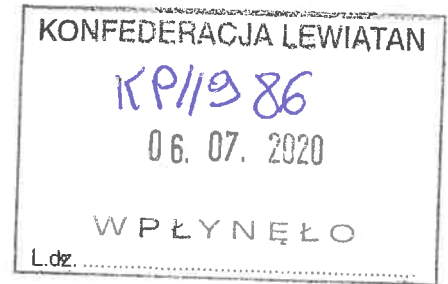

Warszawa, 30 CZE. 2020

MINISTERSTWO
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Stanisław Szwed
Sekretarz Stanu

DDP-II.4213.1.10.2020.MM

Pan
Maciej Witucki
Prezydent
Konfederacji Lewiatan

Stanisław Szwed

W odpowiedzi na pismo z dnia 8 czerwca br. znak: KL/301/214/RL/2020 w sprawie m.in. stosowania art. 52 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875), dotyczącego zwiększenia kwot wolnych od potrąceń przy egzekucji z wynagrodzenia za pracę uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875), jeżeli z powodu podjętych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działań służących zapobieganiu zarażeniem wirusem SARS-CoV-2 pracownikowi zostało obniżone wynagrodzenie lub członek rodziny pracownika utracił źródło dochodu, kwoty określone w art. 87¹ § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1040, 1043 i 1495) ulegają zwiększeniu o 25% na każdego nieosiągającego dochodu członka rodziny, którego pracownik ten ma na utrzymaniu.

Powyższy przepis nie definiuje pojęcia „działań służących zapobieganiu zarażeniem wirusem SARS-CoV-2”, zatem wydaje się, że mogą to być wszelkie działania służące zapobieganiu epidemii w Polsce, np. czasowe zawieszenie działalności niektórych branż.

Ponadto, z ww. przepisu nie wynika, o jakie źródła dochodu chodzi, a zatem może to być, jak się wydaje, każde źródło dochodu, czyli zarówno utrata źródła dochodu związana ze zwolnieniem z pracy lub nieprzedłużeniem umowy o pracę, zakończenie prowadzenia działalności gospodarczej (np. zamknięcie sklepu lub kawiarni) lub rozwiązanie umowy najmu lokalu. Jeżeli utrata jakiegokolwiek źródła dochodu przez członka rodziny pracownika spowodowana była podjęciem na terytorium Polski działań służących zapobieganiu zarażeniem wirusem SARS-CoV-2, będzie to przesłanką do skorzystania z regulacji zawartej w przepisie art. 52 ww. ustawy z dnia 14 maja 2020 r.

Jednocześnie z przepisu nie wynika, czy warunkiem skorzystania ze zwiększonej kwoty wolnej od potrąceń jest utrata wszystkich źródeł dochodu, a zatem wydaje się, że wystarczające jest utracenie przez członka rodziny przynajmniej jednego źródła dochodu.

Pracownik, który z powodu utracenia źródła dochodu przez jego członka rodziny, chce skorzystać z rozwiązania, o którym mowa w art. 52 ustawy z dnia 14 maja 2020 r., powinien poinformować o tym pracodawcę. Jednocześnie przepisy ww. ustawy nie przewidują dla pracodawcy szczególnych instrumentów, za pomocą których będzie on mógł weryfikować, czy członek rodziny pracownika utracił źródło dochodu w związku z podjętymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działaniami służącymi zapobieganiu zarażeniem wirusem SARS-CoV-2. Zastosowanie będzie tu miała zatem ogólna zasada prawa cywilnego, zgodnie z którą ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (art. 6 Kodeksu cywilnego). Jednocześnie należy wyjaśnić, że pracodawca nie ma możliwości samodzielnego ustalenia stanu faktycznego ani zweryfikowania informacji przekazanych mu przez pracownika.

W kwestii badania sytuacji majątkowej pracownika resort zauważa, że jedynie organ egzekucyjny ma narzędzia prawne, aby zweryfikować sytuację majątkową dłużnika i dostęp do informacji zawartych w różnych bazach danych. I tak, zgodnie z art. 761 § 1, § 1¹ i § 2¹ Kodeksu postępowania cywilnego organ egzekucyjny może żądać od uczestników postępowania złożenia wyjaśnień. Ponadto organ egzekucyjny może żądać m.in. od: organów administracji publicznej, organów podatkowych, organów rentowych, zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji, banków oraz innych instytucji i osób nieuczestniczących w postępowaniu - informacji dotyczących stanu majątkowego dłużnika lub umożliwiających identyfikację składników jego majątku oraz danych adresowych w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego toku postępowania.

Ponadto, z wyjaśnień uzyskanych z Ministerstwa Sprawiedliwości „Należy przyjąć, że badanie zasadności korzystania ze zwiększonej kwoty wolnej od potrąceń należy do organu egzekucyjnego(...). Skoro ustawowy przepis procesowy uzależnia zwiększenie kwoty wolnej od zajęcia od tego, czy z powodu podjętych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działań służących zapobieganiu zarażeniem wirusem SARS-CoV-2 pracownikowi zostało obniżone wynagrodzenie lub członek jego rodziny utracił źródło dochodu, to należy przyjąć, że organ egzekucyjny ma kompetencję do badania tych faktów. To samo dotyczy referendarza sądowego albo sądu sprawującego nadzór judykacyjny nad postępowaniem egzekucyjnym.”.

Natomiast w zakresie możliwości pozyskiwania i przetwarzania danych osobowych członków rodziny pracownika, którzy utracili źródło dochodu w związku z podjętymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działaniami służącymi zapobieganiu zarażeniem wirusem SARS-CoV-2, na potrzeby skorzystania przez pracownika ze zwiększonej kwoty wolnej od potrąceń - opinię powinien wyrazić Urząd Ochrony Danych Osobowych.

Jak się jednak wydaje przetwarzanie przez pracodawcę danych osobowych członka rodziny pracownika na potrzeby korzystania przez pracownika ze zwiększonej kwoty wolnej od potrąceń - powinno być oparte na oświadczeniach pracownika, a dokumenty potwierdzające stan faktyczny wskazany w oświadczeniu mogą być żądane przez pracodawcę jedynie do wglądu. Kopie takich dokumentów nie powinny być jednak przechowywane w dokumentacji pracowniczej. Natomiast, tak jak wyżej wspomniano, to nie pracodawca, ale komornik sądowy będzie badał zasadność korzystania przez pracownika z rozwiązania, o którym mowa w art. 52 ustawy z dnia 14 maja 2020 r.

Niezależnie od powyższego przepisy ww. ustawy z dnia 14 maja 2020 r. nie przewidują ograniczeń czasowych stosowania rozwiązania, o którym mowa w art. 52, ponieważ trudno obecnie mówić o jakiegokolwiek dacie ustania skutków pandemii spowodowanej wirusem SARS-CoV-2.

Ponadto informuję, że Pana wystąpienie zostało, pismem z dnia 25 czerwca br., przekazane również do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych celem udzielenia odpowiedzi.

*Z poważaniem
Stanisław Świel*

